

Türkiye'de Deprem Eğitimi

Editör: Ramazan SEVER

Editör: Prof. Dr. Ramazan SEVER

TÜRKİYE'DE DEPREM EĞİTİMİ

ISBN 978-625-6140-44-8

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır; indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Ekim 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Bu eseri;

06.02.2023 Pazartesi günü, saat 04.17'de ve 13.24'de merkez üssü Pazarcık-Türkoğlu (Kahramanmaraş-Hatay) ve Elbistan/Nurhak-Çardağ (Kahramanmaraş) olan 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki iki büyük depremde; Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Malatya, Gaziantep, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elazığ'da başta hayatını kaybeden vatandaşlarımız olmak üzere tüm depremzedelere ithaf ediyoruz.

ÖN SÖZ

Depremler insan etkisi olmadan, doğal oluşumlarla meydana gelen ve önlem alınamayacak kadar kısa bir sürede gelişen, can ve mal kayıplarıyla ciddi ekonomik sonuçlar doğuran doğal bir olaydır. Yüzölçümü 814 578 km² ve nüfusu yaklaşık 85 milyon (85 372 377, TÜİK-2024) olan Türkiye maalesef Dünyanın önemli deprem kuşaklarından biri olan Alp-Himalaya Deprem Kuşağı üzerinde yer almaktadır. Kıtasal levha hareketleri sonucunda Anadolu Levhası da bunlardan etkilenerek çeşitli büyüklüklerde ve yönlerde fay hatlarının ortaya çıkmasına ve buna bağlı büyük ve şiddetli depremlerin yaşanmasına sahne olmaktadır. Türkiye’de yıkıma neden olan en son depremler 06.02.2023 günü, saat 04.17’de ve 13.24’de merkez üssü Pazarcık-Türkoğlu (Kahramanmaraş-Hatay) ve Elbistan/Nurhak-Çardağ (Kahramanmaraş) olan Mw 7.7 ve Mw 7.6 büyüklüğündeki iki büyük depremdir. Depremler Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Malatya, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elazığ’da çok şiddetli hissedilmiş, can kayıplarına ve ağır hasarlara neden olmuştur. Maalesef söz edilen depremler ve sonrasında 50 000’e yakın artçı sarsıntılar sonucunda son rakamlara göre 55 000’den fazla vatandaşımız yaşamını yitirirken yaralıların sayısı 100 000’i aşmıştır. Ayrıca 100 000’den fazla ağır hasarlı bina 600 000’den fazla da bağımsız bölüm yıkılmış veya yıkılacaktır. Son yaşanan depremlerin ekonomik kaybının ise 105 milyar ABD doları olduğu tahmin edilmektedir. Meydana gelen depremler toplumu; sosyal, ekonomik ve psikolojik bakımdan derinden etkilemiştir.

Günümüzde bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak deprem afetinin zararlarında azalma görüldüğü bir gerçektir. Ne var ki gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere depremler halen pek çok ülkede büyük yıkımlara neden olmaya devam etmektedir. Bir deprem afetinde; deprem öncesi, deprem anı ve sonrasında süreçlerde alınacak tedbirler oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra toplumda deprem bilincinin kazandırılmasıyla, yaşam boyu bütün bu süreci doğru ve etkili yönetmek depremlerdeki can, mal ve ekonomik kayıpları en aza indirecektir. Örgün (Formal) ve yaygın (İnformal) eğitim sürecinde deprem konusunda arttırılacak bilinç ise ancak yaşam boyu verilen deprem eğitimiyle kazandırılabilir. Bu bağlamda “Türkiye’de Deprem Eğitimi” eserimiz bu amaçla hazırlanan alanında ilk ve en kapsamlı bilimsel eserdir. Eserin deprem okuryazarlığı, deprem bilinci ve davranışsal deprem eğitimi konusunda herkesin başvuracağı ana kaynaklardan biri olması yanında, Türkiye’de deprem ve öğretimi konusunda ilgi ve merak duyan okuyucuların başvuracağı temel kaynaklar arasına gireceğinden şüphemiz yoktur.

Türkiye’de Deprem Eğitimi eserinin ilk bölümü *Depremle İlgili Temel Kavramlar*, ikinci bölümü *Okul Öncesi Dönemde Deprem Eğitimi*, üçüncü bölümü İlkokul ve Ortaokulda (4+4) Deprem Eğitimi, dördüncü bölümü *Lisede Deprem Eğitimi*, beşinci bölüm *Yükseköğretimde Deprem Eğitimi*, altıncı bölümü Özel Eğitimde Deprem Öğretimi, yedinci bölümü, *Kahramanmaraş Depremleri (6 Şubat 2023) Sonrası Nakil Olan Öğrencilerin Okula Uyum Süreçlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*, sekizinci bölümü *Deprem Eğitiminde Ailenin Rolü*, dokuzuncu bölümü *Deprem Eğitimi ve Psikoloji*, onuncu bölümü *Deprem Eğitiminde İnançların Etkisi*, on birinci bölümü *Deprem Eğitiminde Medyanın Rolü*, on ikinci bölümü *Deprem Eğitiminde Teknolojinin Kullanımı*, on üçüncü bölümü *Deprem Eğitiminde Yaratıcı Drama*, on dördüncü bölümü *Deprem Okuryazarlığı*, on beşinci bölümü *Japonya’da deprem ve afet eğitimi* ve On altıncı bölümü ise *Türkiye’de Deprem Eğitimi ile İlgili Yapılan Akademik Araştırmalar*’dan oluşmaktadır.

Eser, çoğunluğu 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli ikili depremlerden etkilenen veya depremlerde olan öğretim üyelerinden oluşan bir ekiple hazırlanmıştır. Bu zor süreçte Türkiye’de Deprem Eğitimi tüm eğitim kademelerinde ve çeşitli boyutlarda inceleyen dostlarıma, arkadaşlarıma ve öğrencilerime ayrı ayrı şükranlarımı sunar, teşekkür ederim.

Ayrıca kitabın basım sürecinde bizlere göstermiş oldukları yakın ilgi ve destekten dolayı başta Sayın Servet SARIKAYA olmak üzere Pegem Akademi ailesine de teşekkürlerimi sunuyorum. Türkiye’de Deprem Eğitimi eserinin alana katkı sağlaması ve okuyuculara yararlı olması dileklerimle.

Prof. Dr. Ramazan SEVER

Malatya-2024

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

1. Bölüm: Deprem ile İlgili Temel Kavramlar

Prof. Dr. Ramazan SEVER, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0001-6792-6041

2. Bölüm: Okul Öncesi Dönemde Deprem Eğitimi

Arş. Gör. Büşra NAKIŞ YILDIRIM, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0002-6091-4264

Arş. Gör. Şeyma Sultan BOZKURT, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0002-4579-1542

Doç. Dr. Merve ÜNAL, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0001-9101-0666

3. Bölüm: İlkokul ve Ortaokulda Deprem Eğitimi

Doç. Dr. Yalçın KARALI, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0002-8977-5034

Bilim Uzmanı Sedat ADIGÜZEL, Merkez İlkokulu Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-8866-2919

4. Bölüm: Liselerde Deprem Eğitimi

Doç. Dr. Cennet ŞANLI

Pamukkale Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
ORCID No: 0000-0003-3285-0950

Prof. Dr. Adem SEZER, Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0001-9057-3897

5. Bölüm: Yükseköğretimde Deprem Eğitimi

Doç. Dr. Ayşe ÇAĞLAR, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0002-5424-6802

6. Bölüm: Özel Eğitimde Deprem Eğitimi

Arş. Gör. Ceylan CİNAL, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ORCID No: 0000-0002-7054-2759

7. Bölüm: Kahramanmaraş Depremleri Sonrası (6 Şubat 2023) Nakil Olan Öğrencilerin Okula Uyum Süreçlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Yıldız BAYDEDE, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0002-4044-8315

Doç. Dr. Yalçın KARALI, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0002-8977-5034

Prof. Dr. Ramazan SEVER, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0001-6792-6041

8. Bölüm: Deprem Eğitiminde Ailenin Rolü

Arş. Gör. Şeyma Sultan BOZKURT, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0002-4579-1542

Doç. Dr. Merve ÜNAL, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0001-9101-0666

9. Bölüm: Deprem ve Psikoloji

Arş. Gör. Büşra NAKIŞ YILDIRIM, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0002-6091-4264

Doç. Dr. Merve ÜNAL, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0001-9101-0666

10. Bölüm: Deprem Eğitiminde İnançların Etkisi

Serkan KIRKESER, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0003-4604-4669

11. Bölüm: Deprem Eğitiminde Medyanın Rolü

Prof. Dr. Hasan AYDEMİR, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0002-3073-9194

Arş. Gör. Zeynep KISAK, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0001-9403-0021

12. Bölüm: Deprem Eğitiminde Teknolojinin Kullanımı

Prof. Dr. Hasan AYDEMİR, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0002-3073-9194

Ömer Varol PALANCIOĞLU, Emine Nezihe Parlak İlkokulu

ORCID No: 0000-0003-3858-3486

13. Bölüm: Deprem Eğitiminde Yaratıcı Drama

Arş. Gör. Mert ŞEN, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0003-0427-5135

Arş. Gör. Şevval Nur ŞEN, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0002-9452-8206

14. Bölüm: Deprem Okuryazarlığı

Dr. Ayten KARACA, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3723-7063

Prof. Dr. Elvan YALÇINKAYA, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0003-1838-0411

15. Bölüm: Japonya'da Deprem ve Afet Eğitimi

Prof. Dr. Mucip DEMİR

Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0003-1122-2664

Prof. Dr. Mete ALIM

Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0001-7805-3215

16. Bölüm: Türkiye'de Deprem Eğitimi ile İlgili Yapılan Akademik Çalışmalar

Prof. Dr. Ramazan SEVER, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID No: 0000-0001-6792-6041

Oğuzhan TOKER, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0002-9538-2472

Betül BAYAR, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0002-8602-4059

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Bölümler ve Yazarları.....	vii

1. BÖLÜM

DEPREM İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Giriş.....	1
Afet.....	2
Doğal Afetler.....	3
Deprem	9
Deprem Neden ve Nasıl Oluşur?.....	10
Faylar.....	13
Fay Çeşitleri	14
Deprem Türleri	16
İkili Depremler (6 Şubat Kahramanmaraş Depremleri)	17
Deprem Dalgaları.....	18
Deprem Odağı (Hiposantr-Episantr)	19
Depremın Büyüklüğü ve Şiddeti	20
Öncü ve Artçı Depremler.....	25
Türkiyedeki Deprem Tehlikesi.....	25
Kavram Karmaşası/Kargaşası	32
Sonuç.....	37
Kaynakça.....	38

2. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE DEPREM EĞİTİMİ

Giriş.....	43
Okul Öncesi Dönem Çocuğun Özellikleri.....	44
Okul Öncesi Eğitim Programı ve Deprem Eğitimi.....	47
Depremın Okul Öncesi Dönem Çocuklar Üzerindeki Etkileri.....	51
Okul Öncesi Dönemde Deprem Eğitimi.....	56
Deprem Eğitiminin Okul Öncesi Etkinliklerine Entegrasyonu.....	59
Deprem Eğitiminde Kullanılabilecek Yöntem, Teknik ve Stiller.....	66
Çocukların Depreme İlişkin Bilgi ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi	74
Deprem Eğitiminde Öğretmenin Rolü.....	78
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yapısal Özellikleri ve Fiziksel Güvenliği	80

Deprem Eğitiminde Kullanılabilecek Etkinlik Örnekleri	86
Okul Öncesinde Deprem Eğitimine Yönelik Kaynak Önerileri.....	90
Sonuç.....	91
Kaynakça.....	92

3. BÖLÜM

İLKOKUL VE ORTAOKULDA DEPREM EĞİTİMİ

Giriş.....	101
Depremle Yaşayan Ülkelerde Deprem Eğitimi Yaklaşımları	103
İlkokulda Deprem Eğitimi	105
İlkokul 1. Sınıfta Deprem Eğitimi Etkinlikleri	107
İlkokul 2. Sınıfta Deprem Eğitimi Etkinlikleri	109
İlkokul 3. Sınıfta Deprem Eğitimi Etkinlikleri	113
İlkokul 4. Sınıfta Deprem Eğitimi Etkinlikleri	115
Ortaokulda Deprem Eğitimi.....	118
Ortaokul 5. Sınıfta Deprem Eğitimi Etkinlikleri.....	120
Ortaokul 6, 7 ve 8. Sınıfta Deprem Eğitimi Etkinlikleri.....	122
Okul Temelli Planlama ile Deprem Eğitimi.....	126
Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Deprem Eğitimi	128
Sonuç.....	129
Kaynakça.....	132

4. BÖLÜM

LİSELERDE DEPREM EĞİTİMİ

Giriş.....	135
Liselerde Deprem Eğitiminin Önemi ve Amacı.....	137
Liselerde Deprem Eğitimi Konusunda Yapılmış Araştırmalar.....	137
Lise Öğretim Programlarında Deprem Eğitimi	140
Liselerde Deprem Eğitimi Program Tasarımı ve İçeriği.....	143
Lise Deprem Eğitimi Uygulamalarında Yararlanabilecek Öğretim Materyalleri Kaynaklar	155
Sonuç.....	159
Kaynakça.....	162

5. BÖLÜM**YÜKSEKÖĞRETİMDE DEPREM EĞİTİMİ**

Giriş.....	165
Yükseköğretim Öğrenci Özellikleri.....	166
Depremın Yükseköğretim Öğrencisi Üzerindeki Etkileri.....	169
Yükseköğretimde Deprem Eğitimi ve Önemi.....	174
Yükseköğretim Öğrencilerinin Depreme İlişkin Bilgi ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi.....	177
Deprem Eğitiminde Yöntem ve Teknikler	180
Deprem Eğitimine Öneri ve Etkinlik Örnekleri	184
Sonuç.....	190
Kaynakça.....	191

6. BÖLÜM**ÖZEL EĞİTİMDE DEPREM EĞİTİMİ**

Giriş.....	197
Özel Eğitim ve Özel Gereksinimli Bireyler	199
Özel Eğitim Öğretim Programları.....	207
Depremın Özel Gereksinimli Bireyler Üzerine Etkisi	209
Özel Eğitimde Deprem Eğitimi	214
Deprem Eğitiminde Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Kullanılabilecek Strateji, Yöntem, Teknik ve Stiller	214
Özel Gereksinimli Bireylerin Depreme İlişkin Bilgi ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi.....	219
Sonuç.....	223
Kaynakça.....	224

7. BÖLÜM**KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ SONRASI (6 ŞUBAT 2023)
NAKİL OLAN ÖĞRENCİLERİN OKULA UYUM SÜREÇLERİNE
İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

Giriş.....	230
Deprem Sonrası Eğitime Uyum Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	231
Uyuma İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	232
Akademik Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	239
Uyumsuzluğa Neden Olan Etkenlere İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	240

Koruyucu Faktörlere İlişkin Öğretmen Görüşleri	247
Eğitim-Öğretim Faaliyetlerine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	250
Sosyal ve Kültürel Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	252
Sonuç.....	254
Kaynakça.....	255

8. BÖLÜM

DEPREM EĞİTİMİNDE AİLENİN ROLÜ

Giriş.....	263
Çocukların Stresli Durumlarla Başa Çıkmalarında Ebeveynlerin Rolü	266
Deprem Eğitiminde Aile	268
Deprem Eğitiminde Ailelerle Yapılabilecek Çalışmalar ve Materyal Önerileri	272
Deprem Sonrası Aile Bağlamını Güçlendirmek.....	280
Türkiye’de Ailelere Yönelik Uygulanan Deprem Eğitimi ve Müdahale Programı Örnekleri	284
Afete Hazır Aile Programı – AFAD	284
Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Veli Psiko eğitim Programı -MEB.....	284
Afet Destek Programı- Ev Okulu Derneği.....	285
Psikososyal Destek Etkinlikleri ve Farkındalık Eğitimleri- Hayata Destek İnsani Yardım Kuruluşu	286
Elin Elimde Psikososyal Destek Projesi – Oyun Terapileri Enstitüsü.....	286
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı- AÇEV İş Birliği Protokolü.....	287
Sonuç.....	287
Kaynakça.....	288

9. BÖLÜM

DEPREM VE PSİKOLOJİ

Giriş.....	295
Travmatik Bir Yaşantı Olarak Deprem	297
Kuramlar Açısından Travma ve Depremle İlişkisi	297
Deprem Sonrası Psikoloji	302
Deprem Psikolojisiyle İlgili Çalışmalar.....	307
Deprem Psikolojik Etkileriyle Başa Çıkma	310
Deprem Sonrası Psikolojik Açısından Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler	315
Deprem Sonrası Psikolojik Destek.....	318
Deprem Sonrası Psikososyal Destek Hizmetleri	319

Deprem Eğitiminde Psikolojinin Yeri.....	322
Sonuç.....	325
Kaynakça.....	325

10. BÖLÜM

DEPREM EĞİTİMİNDE İNANÇLARIN ETKİSİ

Giriş.....	329
Deprem Eğitiminde Kavramsal Çerçeve: Risk, Tehlike ve Afet Algısı.....	331
Deprem Eğitiminde İnançların Etkisi.....	332
Dini ve Sosyo-Kültürel İnançlar.....	334
Politik İnançlar.....	337
Kişisel İnançlar.....	339
Sonuç.....	342
Kaynakça.....	344

11. BÖLÜM

DEPREM EĞİTİMİNDE MEDYANIN ROLÜ

Giriş.....	351
Medyanın Önemi ve Yaşamımızdaki Rolü.....	353
Medyanın Kitlelere Etkisi.....	355
Eğitim Kademelerinde Deprem Eğitimi Açısından Medyanın Önemi.....	356
6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremleri ve Medya.....	364
Deprem Öncesinde Medyanın Kullanımı.....	366
Deprem Anında İletişim ve Medyanın Rolü.....	367
Dünyada ve Türkiye’de Deprem Medyası.....	369
Sonuç.....	371
Kaynakça.....	373

12. BÖLÜM

DEPREM EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİNİN KULLANIMI

Giriş.....	381
Eğitimde Teknolojinin Kullanımı.....	383
Mobil Uygulamalar ve Dijital Oyunlar.....	386
Deprem Eğitim Merkezleri ve Simülasyon Kullanımı.....	392

Gerçeklik Ötesi Teknolojiler	395
Artırılmış Gerçeklik.....	396
Sanal Gerçeklik	397
Sanal Gerçeklik Uygulaması Geliştirme Süreci ve Öneriler.....	403
Sonuç.....	410
Kaynakça.....	411

13. BÖLÜM

DEPREM EĞİTİMİNDE YARATICI DRAMA

Giriş.....	415
Deprem Öncesi.....	416
Deprem Çantası Atölyesi.....	417
Etkinliklerin Açıklamaları.....	420
Deprem Anı.....	421
Deprem Anı Atölyesi	422
Etkinliklerin Açıklamaları.....	428
Deprem Sonrası	430
Deprem Sonrası Atölyesi.....	430
Etkinliklerin Açıklamaları.....	435
Deprem Sonrasının Uzun Vadeli Etkileri.....	436
Depremden Çok Sonra Atölyesi.....	437
Etkinliklerin Açıklamaları.....	442
Sonuç.....	443
Kaynakça.....	444

14. BÖLÜM

DEPREM OKURYAZARLIĞI

Giriş.....	445
Okuryazarlık	447
Afet Okuryazarlığı.....	449
Deprem Okuryazarlığı.....	451
Deprem Bilgisi	458
Deprem Yönelik Tutum	459
Türkiye’de Depreme Yönelik Eğitimler	461
Sonuç.....	463
Kaynakça.....	464

15. BÖLÜM

JAPONYA'DA DEPREM VE AFET EĞİTİMİ

Giriş.....	471
Japonya'da Deprem ve Afet Eğitimi.....	475
Japonya'da Formal Deprem ve Afet Eğitimi.....	477
Okul Müfredatlarında Deprem ve Afet Eğitimi.....	477
Okul Acil Durum Tatbikatları	478
Formal Eğitimde Afet Riskini Azaltma Araçlarına Ait Uygulama Örnekleri.....	480
Japonya'da Non-Formal Deprem ve Afet Eğitimi	480
Toplum Temelli Eğitim Programları	481
Eğitim Simülasyonları	482
Afet Öğretim Merkezleri.....	483
İnformal Deprem ve Afet Eğitimi.....	484
Sonuç.....	487
Kaynakça.....	488

16. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE DEPREM EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Giriş.....	491
İncelenen Çalışmaların Türleri ve Yayımlandığı Yıllar.....	493
Yöntem ve Deseni.....	495
Veri Toplama Araçları.....	496
Örneklem Grupları	497
Örneklem Gruplarının Bulunduğu İller.....	498
İncelenen Çalışmaların Yayımlandığı Enstitüler.....	501
İncelenen Makaleler ve Yayımlandığı Dergiler	501
İncelenen Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri	505
Sonuç.....	509
Kaynakça.....	516

Editörler ve Yazarlar Hakkında.....	517
--	------------

lumdaki deprem bilinci eksikliği ve deprem eğitimindeki yetersizlikler depremin yıkıcı etkisini daha da artırmaktadır. Can ve mal kayıplarına yol açan depremlerin en az zararlı atlatılması için birtakım tedbirlerin alınması gerekmektedir. Depremler ile mücadele edilmesinde tartışmaların odak noktası, depreme hazır olma, deprem davranışı eğitimlerinin ve deprem bilincinin yetersizliği ile deprem yönetimindeki eksiklerdir. Kuşkusuz deprem olgusu ve deprem eğitimi disiplinler arası bir alandır ve pek çok kavramı içermektedir. Bilindiği üzere kavram öğrenme ve öğretmede ise etkili olabilecek birçok faktör (zaman, bellek, kavram geliştirme stratejisi, dikkat ve odaklanma, uyarıcıların seçimi ve organizasyonu, dil, kültür ve gelişim vb., Çeliköz, 1998) bulunmaktadır. Bu bölümde deprem ile ilgili bazı temel kavramlara yer verilecektir.

2. Afet

Afetler bir toplumu ya da çevreyi olumsuz olarak etkileyen doğal ya da beşeri kaynaklı olaylardır. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Açıklamalı Terimler Sözlüğünde (2018) afet, toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay olarak tanımlanmaktadır. Bir başka ifadeyle afet; insanın canına, malına, eserlerine ve faaliyetlerine zarar veren, doğal ve beşerî yaşamda kısa ve uzun süreli etkilere neden olan, çoğunlukla birdenbire ortaya çıkan ve kolay kolay önlenemeyen, belirli bir bölgeyi, yöreyi veya çevreyi etkisi altına alan olaylardır (Yazıcı ve Koca, 2013). Mesleki tüm disiplinler afet olgusunu kendi dinamikleri açısından tanımlamaya çalışırlar. Hepsinin ortak dayanaklarının ele alındığı bir tanımla afet, olağan yaşam ve zaman akışında; öngörülemeyen bir yer ya da bölgede; insan yaşamına toplu son verme gücünü taşıyan; makro ve mikro yaşama ait her türlü potansiyelin harekete geçmesi ile başlayan, insanoğlunun bireysel veya toplumsal fiziği, teknolojisi, psikolojisi ve sosyolojisi ile oluşturacağı her türlü yanıt refleksi, birikimi, gücü ve yaşamsal yetkinlikleri ile oluşan etkiyi gidermede yetersiz kalması sonucu meydana gelen; temelde insan yaşamını yıkıcı ve kırıcı etkilere meyilli olaylar zinciridir (Eryılmaz, Tezel ve Ulusoy, 2021). Aslına bakılırsa ister doğal isterse beşeri kaynaklı olsun olayların kendisi afet değildir. Afetler bu olaylar sonucu ortaya çıkan büyük ve önemli can, mal ve ekonomik kayıplarına yol açan yıkımlardır. Büyük bir afet, büyük bir felaket diye konuştuğumuz olaylar afetin kendisi değil; alt ve üst yapıda rasyonel planlamalardan uzak bir şekilde gerekli tedbirlerin alınmaması ve süreçlerin iyi yönetilememesi nedeni ile yaşamı kesintiye uğratarak büyük sosyal, psikolojik ve ekonomik olağanüstü olumsuzlukların yaşanmasıdır.